

Aan de lidorganisaties van de Nederlandse VrouwenRaad

Betreft: Voortgang 'Wet herziening partneralimentatie', nr. 34.231

Datum: 1 december 2016

Beste vrouwen,

Hierbij een bericht over de voortgang van de initiatiefwet partneralimentatie, waarover we al enkele keren een brief hebben geschreven aan de lidorganisaties van de NVR, namelijk op 11 augustus 2014, 2 maart 2015 en 23 november 2015.

Haast

Er is haast geboden om uw leden te informeren en/of een brief aan de Kamerleden te sturen (zie bijgevoegde voorbeeldbrief), omdat ongeveer half december in de vaste Kamercommissie voor Veiligheid en Justitie besloten wordt of het wetsontwerp* naar de Tweede Kamer wordt gestuurd voor een debat. De initiatiefnemers streven ernaar om nog vóór de verkiezingen het wetsontwerp in de Tweede Kamer aangenomen te krijgen.**

Kritiek op het wetsvoorstel

Er is veel kritiek op deze wet gekomen, o.a. van enkele lidorganisaties van de NVR en van de vereniging 'Vrouw en Recht'. De Raad van State heeft een vernietigend advies geschreven over de voorstellen: 'Ze merkt op dat de initiatiefnemers uitgaan van een situatie die ver verwijderd is van de huidige maatschappelijke realiteit, namelijk dat betaalde arbeid en zorg gelijk verdeeld zijn over beide partners. Ze adviseren om een aantal zaken te heroverwegen, omdat het wetsontwerp onvoldoende duidelijk maakt dat de door de initiatiefnemers gesignaleerde problemen tot een oplossing zal leiden', zie bijlage 2.

Uit de reactie van de initiatiefnemers blijkt dat ze hun initiatiefwet niet zullen aanpassen.

Wat is er tot nu toe ondernomen?

- Het bestuur van de NVR heeft 30 september 2015 een brief aan de minister en de vaste Kamercommissie geschreven. Hierin stellen ze dat de realisering van het wetsontwerp voor Partneralimentatie zal leiden tot meer gescheiden vrouwen in de bijstand i.p.v. meer financieel onafhankelijke vrouwen, zoals de bedoeling van de indieners is. Zie:

<http://www.nederlandsevrouwenraad.nl/html/index.php?paginaID=2738> en complete tekst op: <http://www.economischzelfstandig.nl/assets/uploads/NVR-partneralimentatie-2eKamer-.pdf>.

- De Vereniging Vrouw en Recht heeft 16 september 2015 een Seminar georganiseerd, waar de aanwezige juristen unaniem tegen een wetswijziging waren, o.a. omdat de huidige wet voldoende mogelijkheden biedt om 'maatwerk' te leveren. Jeroen Recourt (PvdA), een van de initiatiefnemers van deze initiatiefwet, was ook aanwezig. Hij zei dat er ter zijner tijd een hoorzitting komt. Hij is deze belofte niet nagekomen, tot nu toe.

- Vanuit de Expertgroep hebben twee familierechtadvocaten een artikel in de Volkskrant geschreven, zie <http://www.economischzelfstandig.nl/assets/uploads/11.%20Volkskrant-alimentatie+Ariane-Ingrid-30juni15.pdf>

Wat uw organisatie kan doen

Het is de bedoeling van de initiatiefnemers omstreeks 15 december de vragen van commissieleden beantwoord te hebben, waarna er 20 december een besluit wordt genomen of het wetsontwerp in de Tweede Kamer voor het verkiezingsreces, dat eind februari 2017 begint, behandeld gaat worden.

U kunt bijgaande brief aan de kamerleden sturen.

Persoonlijke brieven

Uit ambtelijke kring hebben we begrepen dat alimentatie betalende mannen Kamerleden bestoken met 'zielige' brieven. Hierdoor wordt een eenzijdig beeld geschetst van de situatie na echtscheiding, die juist voor vrouwen vaak een grote terugval in inkomen veroorzaakt. We vragen u of er vrouwen zijn bij uw organisatie die met Kamerleden kunnen mailen over hun motivatie om partneralimentatie aan te vragen. Bijvoorbeeld voor omscholing, zorg voor een ziek of gehandicapt kind of ouder, zelf ziek, om uit de bijstand te blijven vanwege parttime werken, omdat ze geen werk kunnen vinden vanwege gebrek aan werkervaring of leeftijdsdiscriminatie, etc. Zij kunnen de brieven naar hetzelfde adres mailen als in Bijlage 1, dus naar cie.vj@tweedekamer.nl. Kunnen wij ook een afschrift ontvangen?

Graag geef ik nadere informatie over dit ingewikkelde en lastige onderwerp,

Met vriendelijke groet,

Marjan Nieuwenhuis,

Namens de studiegroep EZ van de Wouw,

020 6793159, marnieuw@dds.nl

en

Liesbeth Sijssling,

Was o.a. directeur van het Clara Wichmann Instituut en vertegenwoordigster namens de Nederlandse vrouwenbeweging bij de European Women Lobby.

De officiële stukken zijn te lezen op <http://www.economischzelfstandig.nl/initiatiefwet/>

*Het wetsvoorstel wordt nog bijgesteld n.a.v. de gestelde vragen van Kamerleden. De definitieve versie is pas ná 15 december bekend. In grote lijnen is het meeste wel duidelijk.

** Voordat de vragen van partijen zijn beantwoord, en voordat het definitieve wetsontwerp er ligt, hebben veel partijen al aangegeven akkoord te gaan met het wetsontwerp.

De VVD, PvdA, D66 en ook het CDA is vóór, de SP is onduidelijk en het SGP is tegen; andere partijen waren niet aanwezig in de commissievergadering.

Bijlage 1. Voorbeeldbrief om aan de commissie V&J te sturen. Is apart meegestuurd.

Met tevens een aantal mogelijke argumenten om te betrekken bij het reageren op het wetsvoorstel

Bijlage 2. Samenvatting van het Advies van de Raad van State,

Bijlage 3. Tabellen. Koopkracht ná echtscheiding; 1 op de 6 mannen betalen partneralimentatie; gemiddeld 500 euro per maand, aftrekbaar van de belasting.

Bijlage 2. Samenvatting van het Advies van de Raad van State

Raad van State

Samenvatting advies over initiatiefwetsvoorstel herziening partneralimentatie

Datum publicatie: donderdag 8 september 2016 - Datum advies: vrijdag 22 april 2016

De Afdeling advisering van de Raad van State heeft advies uitgebracht over het initiatiefwetsvoorstel van de Tweede Kamerleden Van Oosten, Recourt en Berndsen-Jansen tot herziening van het stelsel van partneralimentatie. Het advies is op 8 september 2016 openbaar gemaakt.

Inhoud initiatiefwetsvoorstel

De initiatiefnemers willen met het initiatiefwetsvoorstel de partneralimentatie eerlijker maken, simpeler berekenen en in duur verkorten. Daarnaast wordt de grondslag voor de betaling van partneralimentatie gewijzigd en wordt voorgesteld om de mogelijkheden om partneralimentatie te wijzigen, sterk te beperken.

Advies

Spanning met de maatschappelijke realiteit

De Afdeling advisering merkt op dat de initiatiefnemers uitgaan van een situatie die ver verwijderd is van de huidige maatschappelijke realiteit. Uit onderzoek blijkt dat vrouwen op het moment van scheiding vaak een grote achterstand op de arbeidsmarkt hebben en dat ook na huwelijk de verdeling van zorgtaken in de meeste gevallen niet gelijk is. Initiatiefnemers gaan er in het initiatiefwetsvoorstel echter van uit dat de alimentatiegerechtigde binnen korte tijd na de echtscheiding weer volledig in eigen levensonderhoud kan voorzien.

Berekeningssystematiek

De wijze van berekening voor partneralimentatie wordt in het initiatiefwetsvoorstel gebaseerd

op het verschil tussen de 'verdiencapaciteit' van partners bij het sluiten van het huwelijk en op het moment van indienen van het echtscheidingsverzoek. Als de verdiencapaciteit bij echtscheiding lager is dan bij sluiting van het huwelijk, dan ontstaat een recht op partneralimentatie. De Afdeling advisering merkt op dat dit in een groot aantal gevallen ertoe zal leiden dat er geen recht op partneralimentatie bestaat. Dit kan leiden tot schrijnende situaties. De basis voor de voorgestelde berekening van partneralimentatie is de vaststelling van het inkomen. De Afdeling advisering is van mening dat het lang niet altijd simpel is om op grond van het initiatiefwetsvoorstel het inkomen vast te stellen. Dit komt door het grote aantal variabelen dat bij het inkomen een rol speelt. Zo is bijvoorbeeld niet omschreven wat bedoeld wordt met 'inkomen', roept het begrip 'incidentele inkomsten' vragen op en is onduidelijk hoe het inkomen van een ondernemer moet worden vastgesteld.

Beperking in duur

De initiatiefnemers stellen voor de partneralimentatie sterk in duur te beperken, tot maximaal 5 jaar. Op die maximumduur zijn slechts enkele uitzonderingen mogelijk. Bij het beperken van de duur van de partneralimentatie is het naar het oordeel van de Afdeling advisering van belang om rekening te houden met het feit dat nog steeds vooral vrouwen tijdens het huwelijk en na echtscheiding de zorg voor de kinderen hebben. Door (veel) minder te gaan werken na het krijgen van kinderen kunnen vrouwen vaak de reeds verworven positie op de arbeidsmarkt niet behouden en is het voor hen minder eenvoudig om die positie opnieuw te krijgen. De voorgestelde algemene beperking van de alimentatieduur, houdt hier onvoldoende rekening mee. Ook mist de Afdeling advisering een voorziening voor langdurige huwelijken waarbij het nog langer dan 10 jaar duurt voor de alimentatiegerechtigde recht heeft op AOW.

Heroverweging noodzakelijk

De Afdeling advisering merkt op dat de toelichting onvoldoende duidelijk maakt in hoeverre het initiatiefwetsvoorstel bijdraagt aan de oplossing van de gesignaleerde problemen. De initiatiefnemers motiveren niet waarom dit initiatiefwetsvoorstel zal leiden tot minder procedures over partneralimentatie. Het is ook zeer de vraag of ex-echtgenoten op basis van de nieuwe berekeningssystematiek wel in staat zullen zijn zelf te berekenen wat zij aan partneralimentatie moeten betalen. De limitering van de duur van partneralimentatie in combinatie met de voorgestelde berekeningssystematiek zal bovendien naar verwachting tot schrijnende situaties leiden. Dit wordt nog versterkt door de beperkte wijzigingsmogelijkheden waardoor het voorgestelde systeem weinig ruimte laat voor maatwerk.

Conclusie

Om deze redenen adviseert de Afdeling advisering het initiatiefwetsvoorstel en in het bijzonder de voorgestelde berekeningssystematiek en de (wijze van) beperken in duur te heroverwegen. De Afdeling advisering maakt verder opmerkingen over de gevolgen van het initiatiefwetsvoorstel voor de besteding van publieke middelen en adviseert daarnaast het initiatiefwetsvoorstel op een groot aantal andere punten aan te passen.

Lees de volledige tekst van het advies van de Afdeling advisering en de reactie van de indieners op <http://www.economischzelfstandig.nl/assets/uploads/Advies-Raad-van-State-8sept16.pdf>.

Bijlage 3. **Tabellen:** I. Koopkracht na scheiding, II. 16,6 procent vrouwen ontvangt partneralimentatie; III. gemiddelde partneralimentatie is 500 euro.

I. Koopkracht na scheiding

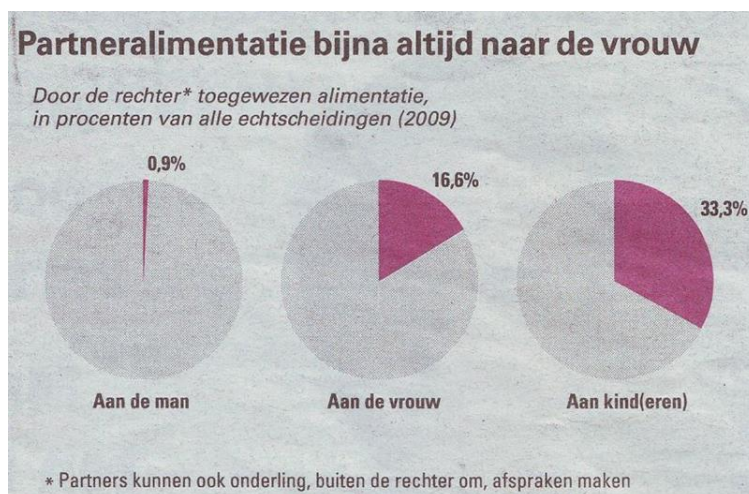
Als de kinderen bij de vrouw blijven wonen, gaat de koopkracht gemiddeld 21 procent achteruit, de man gaat er gemiddeld 33 procent op vooruit. Gemiddeld gaan mannen er na een scheiding 7 procent in inkomen op vooruit, vrouwen gaan er gemiddeld 23 procent achteruit.

Staat 1
Koopkracht en koopkrachtmutaties naar aanwezigheid kinderen, 1990–1999

Wel of geen kinderen bij echtscheiding	Mannen			Vrouwen		
	Koopkracht in jaar voor scheiding	Koopkracht in jaar na scheiding	Koopkrachtmutatie ¹⁾ jaar voor scheiding / jaar na scheiding	Koopkracht in jaar voor scheiding	Koopkracht in jaar na scheiding	Koopkrachtmutatie ¹⁾ jaar voor scheiding / jaar na scheiding
	<i>absoluut (x 1 000)</i>		%	<i>absoluut (x 1 000)</i>		%
Geen kind	18,4	17,4	-6	19,7	13,8	-27
Kind(eren) bij vrouw in jaar na echtscheiding	14,0	18,6	33	13,9	10,4	-21
Kind(eren) bij man in jaar na echtscheiding	14,3	15,0	6	14,8	12,0	-19
Totaal	16,3	17,7	7	16,6	12,4	-23

¹⁾ De koopkrachtmutatie valt niet af te leiden uit de koopkracht per jaar voor het jaar voor en na echtscheiding omdat de eerste de mediaan is van alle individuele mutaties en de tweede de gemiddelde koopkracht van de totale groep gescheiden personen.

II. Eén van de zes mannen betaald partneralimentatie na een scheiding

III. Gemiddeld betalen mannen 500 euro per maand, aftrekbaar van de belasting.

Maandelijkse partneralimentatie aan de vrouw in procenten (2009)

